

SCHOLEN

MAATSCHAPPELIJKE STAGE

www.maatschappelijkstage.nl

MAATSCHAPPELIJKE
STAGE

Informatie voor scholen

LEERLINGEN MIDDEN IN DE MAATSCHAPPIJ DANKZIJ MAATSCHAPPELIJKE STAGE

Via de maatschappelijke stage maken jongeren tijdens hun middelbare schooltijd kennis met vrijwilligerswerk. Op deze manier leren ze hun directe omgeving op een andere manier kennen en leveren ze een onbetaalde bijdrage aan de samenleving. Wat betekent dit voor u als school? Deze brochure bevat nuttige en praktische informatie over de verschillende aspecten van de maatschappelijke stage.

Door de maatschappelijke stage maken jongeren kennis met andere groepen en organisaties in de samenleving. Ze worden uitgedaagd om zich in te zetten voor hun leefomgeving of voor anderen. De stages mogen plaatsvinden bij maatschappelijke organisaties en –projecten in bijvoorbeeld zorg, welzijn, sport, cultuur of natuur. De ervaring leert dat leerlingen hun stage vaak erg leuk vinden.

Vanaf 2011-2012 verplicht

De maatschappelijke stage is vanaf schooljaar 2011-2012 verplicht voor alle instromende leerlingen. Tot die tijd kunt u ervaring opdoen met de maatschappelijke stage en bepaalt u zelf hoeveel uur de stage duurt. Ook kunt u alvast investeren in een goede samenwerking met stagebieders.

De maatschappelijke stage biedt veel kansen voor:

Scholen - De stages zijn een uitgelezen kans om invulling te geven aan buitenschools leren en burgerschap. Ze kunnen bijdragen aan een positief beeld van de school en leerlingen in de directe omgeving.

Leerlingen - Het is leuk om buiten de schoolbanken te leren.

Leerlingen ontdekken dat ze met hun capaciteiten anderen kunnen helpen. De stages kunnen ook nieuwe inzichten geven. Mensen met wie leerlingen normaal geen contact hebben, blijken leuk, interessant en aardig te zijn.

Stagebieders - Maatschappelijke stage biedt de kans om het beeld te beïnvloeden dat leerlingen hebben over vrijwilligerswerk, de sector en de doelgroep. Het levert helpende handen op en een frisse blik op de organisatie. Ook kunnen leerlingen nieuwe activiteiten ontwikkelen en uitvoeren. In de sectoren zorg en welzijn kunnen ze persoonlijke aandacht geven aan cliënten, iets waar andere vrijwilligers vaak niet aan toekomen.

HOE VULT U DE

MAATSCHAPPELIJKE STAGE IN?

Uw school is eindverantwoordelijk voor de maatschappelijke stage van uw leerlingen. U bepaalt zelf hoe u de stages invult, terwijl u ook rekening houdt met de betrokken partijen. Hieronder vindt u antwoord op uw belangrijkste vragen.

Hoeveel uur?

Vanaf het schooljaar 2011-2012 doet iedere leerling die instroomt in het voortgezet onderwijs 30 uur maatschappelijke stage. Deze uren hebben betrekking op het daadwerkelijk 'doen' van de stage. Voorbereiding en reflectie op de stage vallen buiten de vastgestelde uren. De maatschappelijke stage kan zowel binnen als buiten schooltijd worden gelopen. Dit neemt niet weg dat de stage onderdeel is van de 1000-urennorm en dus als onderwijstijd mag meetellen. Tot het schooljaar 2011-2012 bepaalt u zelf uit hoeveel uur de stage bestaat.

In welk leerjaar?

Veel scholen kiezen ervoor - afhankelijk van het schooltype - de stage in het 2e/3e of 3e/4e leerjaar te laten plaatsvinden. Stagebieders werken graag met leerlingen vanaf 14 jaar, omdat zij redelijk zelfstandig kunnen werken.

In welke periode?

U kiest een periode of laat leerlingen zelf bepalen wanneer zij hun stage doen. In het laatste geval kunt u beter inspelen op het diverse aanbod aan vrijwilligerswerk.

Welke stagevorm?

U kunt kiezen uit verschillende stagevormen. Stagebieders hebben vaak een voorkeur voor een lint- of estafettestage.

Individueel of in groepen?

Leerlingen én stagebieders vinden het vaak prettig om de maatschappelijke stage in groepjes van twee of drie leerlingen te doen. Grote groepsstages zijn intensief qua begeleiding.

Verskil met beroepsstage?

Er zijn enkele belangrijke verschillen tussen de beroepsstage en de maatschappelijke stage:

- De beroepsstage staat in het teken van een toekomstig beroep en de **maatschappelijke stage staat los van de beroepsopleiding**. Het kan gebeuren dat een leerling tijdens een maatschappelijke stage zijn professionele roeping vindt, maar dat is niet het uitgangspunt. De beroepsstage is een oriëntatie op het toekomstig beroep, de maatschappelijke stage is een **oriëntatie op de maatschappij**.
- Voor een beroepsstage kunnen leerlingen een stagevergoeding krijgen, terwijl de maatschappelijke stage **onbetaald vrijwilligerswerk** is.

VEELGEBRUIKTE STAGEVORMEN

Actiedag

Stage van één dag, waarbij leerlingen (vaak in groepsverband) een afgebakende klus uitvoeren.

- De boswachter helpen met bomen kappen.

Blokstage/projectweek

Stage van meerdere, aaneengesloten dagen.

- Helpen bij de voorbereiding en uitvoering van een kindervakantie-week, een evenement voor mantelzorgers of een sponsor-actie van een sportclub.

Lintstage

Stage van meerdere, niet aaneengesloten dagdelen binnen een afgebakende periode.

- Gedurende twee maanden elke vrijdagmiddag helpen bij de zwemles voor jongeren met een beperking of bij het trainen van jonge hockeyers.

Estafettestage

Stage waarbij één leerling een periode actief is als vrijwilliger en daarna het stokje overdraagt aan een volgende leerling. Zo is de continuïteit voor de stagebieder gewaarborgd.

- Gedurende een jaar zaterdagmiddagactiviteiten bedenken en uitvoeren voor asielzoekerkinderen. Na een aantal weken draagt een groep leerlingen het stokje over aan een andere groep.

Carrouselstage

Stage waarbij een groep leerlingen een activiteit uitvoert voor verschillende stagebieders.

- Activiteiten bedenken en uitvoeren voor buurthuizen. Eén groep leerlingen geeft in een aantal buurthuizen een dansworkshop voor kinderen, een andere groep een workshop 'mobiele telefoon' voor ouderen.

WAAR KUNNEN UW LEERLINGEN STAGELOPEN?

Leerlingen mogen stagelopen bij non-profitorganisaties en -projecten in alle mogelijke sectoren. Voor u is het belangrijk om te weten hoe u aan stageplaatsen komt en waar u op moet letten.

Wat zijn geschikte stagebieders?

De belangrijkste stagebieders voor maatschappelijke stage zijn niet-commerciële organisaties, zoals landelijke en lokale vrijwilligersorganisaties, musea, buurthuizen, sportverenigingen en goede doelen. Uw leerlingen kunnen in alle sectoren terecht: zorg, sport, welzijnswerk, cultuur, natuur, levensbeschouwing of politiek. Daarnaast kunnen ze ook binnen uw eigen school stagelopen als mentor van brugklassers, huiswerkhulp of organisator van een evenement. Ook maatschappelijke projecten van bedrijven of initiatieven van een groep burgers zijn geschikt als stageplaats.

Waar moet u op letten bij het selecteren van stagebieders?

Het project mag geen winstoogmerk hebben. Het moet echt om vrijwilligerswerk gaan, waarbij leerlingen niet worden ingezet als goedkope arbeidskrachten. Een stage dichtbij de woon- en leefwereld van leerlingen heeft de voorkeur. Zo worden zij zich bewust van de bijdrage die zij kunnen leveren in hun omgeving.

Hoe komt u aan stageplaatsen?

Is er in uw gemeente of regio een maatschappelijke stagemakelaar actief? Deze organisatie of persoon bemiddelt tussen vraag en aanbod bij maatschappelijke stage. In veel gemeenten is het Steunpunt Vrijwilligerswerk, de Vrijwilligerscentrale of de makelaar Maatschappelijk Betrokken Ondernemen ook maatschappelijk stagemakelaar. Stagemakelaars hebben een groot netwerk en veel contacten met maatschappelijke organisaties. Ze kunnen nieuwe partijen informeren en adviseren over maatschappelijke stage en zelf stageprojecten opzetten. Ook kunnen ze met stagebieders afspreken hoe leerlingen hen benaderen.

Treedt u zelf op als stagemakelaar?

Organiseert u het werven en verdelen van stageplaatsen zelf? Spreek dan af hoe leerlingen stagebieders benaderen. Organiseer bijvoorbeeld een stagemarkt op school, waar alle organisaties zich kunnen presenteren. Hiermee voorkomt u dat stagebieders worden 'overspoeld' met vragen van leerlingen die een stageplaats zoeken.

WAT VERWACHTEN STAGEBIEDERS VAN U?

Stagebieders krijgen met maatschappelijke stage een kans jongeren te betrekken bij vrijwilligerswerk. Maar ze moeten vaak wennen aan het werken met jonge vrijwilligers. Wat verwachten ze van u als school?

Goede afspraken

Het is belangrijk dat u goede afspraken met stagebieders maakt. Over het aantal stageplaatsen, duur en tijdstip van de stage en de stagevorm. Maar ook over de begeleiding van leerlingen, het contact bij problemen, de waardering en evaluatie. Een stageovereenkomst is onmisbaar. Hierin leggen leerling en stagebieder een aantal afspraken vast.

Goede voorbereiding

Stagebieders verwachten dat leerlingen goed voorbereid zijn op hun stage. Ze willen dat leerlingen weten wat ze gaan doen en gemotiveerd zijn.

Langdurige, persoonlijke relatie

De meeste stagebieders gaan graag langdurige relaties aan met scholen. Ook voor u is dit prettig, omdat u dan niet steeds hoeft te investeren in een nieuwe relatie. Stagebieders stellen persoonlijk contact met een vaste stagecoördinator vaak erg op prijs.

Samenwerking

Omdat de vraag naar stageplaatsen stijgt, wordt het steeds belangrijker dat scholen in uw gemeente of regio hun planning op elkaar afstemmen. Dit kunt u doen in overleg met stagebieders, de maatschappelijke stage-makelaar en de gemeente. Door rekening te houden met de wensen van partners ontstaat er een win-winsituatie voor alle partijen.

Verzekering

Leerlingen die buiten de school een maatschappelijke stage doen, vallen nog steeds onder de verantwoordelijkheid van de school. Dat betekent dat u ook verantwoordelijk bent voor het verzekeren van uw leerlingen tegen ongevallen of schade. De meeste scholen hebben al een verzekering voor buitenschoolse activiteiten en stages. Bekijk de polis voor de exacte dekking en voorwaarden. Soms moet u data en plaats van de stage doorgeven aan de verzekeringsmaatschappij.

Gaat een leerling met (kwetsbare) cliënten werken, dan is het belangrijk dat de stagebieder een verzekering heeft afgesloten voor het geval dat er iets met een cliënt gebeurt tijdens de stage.

INBEDDING IN HET CURRICULUM VAN UW SCHOOL

Vanaf het schooljaar 2010-2011 moet u duidelijk vermelden hoe uw school maatschappelijke stage in het curriculum heeft opgenomen. Stagebieders hebben ook behoefte aan een duidelijke visie en keuze van scholen.

Plek in het onderwijs

Maatschappelijke stage kan op zichzelf staan of onderdeel zijn van een ander vak. Maatschappijleer ligt voor de hand, maar er zijn meer mogelijkheden. Gymnastiek voor een sportieve of actieve stage, of economie om de waarde van vrijwilligerswerk uit te leggen. Maatschappelijke stage kan ook onderdeel zijn van meerdere vakken. Dit zorgt voor meer draagvlak bij docenten én leerlingen.

Vorbereiding

Als leerlingen weten wat er van hen wordt verwacht, beginnen ze gemotiveerder aan een maatschappelijke stage. Hetzelfde geldt voor stagebieders. Ruim daarom tijd in voor een goede voorbereiding. Een enthousiaste docent en goede uitleg over vrijwilligerswerk en het omgaan met verschillende doelgroepen zijn belangrijke voorwaarden. Een vrijwilliger of stagebieder kan een gastles geven.

Stageplaats vinden

Als docent kent u de leerlingen goed. U kunt inschatten welke stage bij welke leerling past. Gebruik die kennis om maatschappelijke stage voor leerlingen en stagebieders tot een succes te maken. Begeleid leerlingen bij het zoeken naar een stageplaats in hun eigen netwerk of een (digitaal) vacatureoverzicht.

Begeleiding

U bent eindverantwoordelijk voor de begeleiding van uw leerlingen tijdens maatschappelijke stage. Ook als de stagebieder binnen de organisatie een begeleider heeft aangewezen. U kunt docenten inzetten als begeleider, maar ook hbo-studenten, werknemers van bedrijven (via Maatschappelijk Betrokken Ondernemen) of vrijwilligers. Maak duidelijke afspraken over de taakverdeling. Bij een groepsstage is het prettig als een begeleider van school meegaat naar het stageadres.

Reflectie

Ruim tijd in voor een terugblik op de stage met leerlingen. Dan beseffen ze wat hun bijdrage betekent voor anderen. En ze leren van verhalen van medeleerlingen. Bovendien geeft het u informatie over wat wel en niet goed ging tijdens de stages. De terugblik kan in de vorm van een presentatie of les voor medeleerlingen, een schriftelijk verslag, een videoverslag of een informatieavond voor ouders.

10 TIPS VOOR SUCCESVOLLE MAATSCHAPPELIJKE STAGES

1. Formuleer doelen voor uw school en gebruik deze als basis voor het invullen van stages.
2. Betrek collega's bij de maatschappelijke stage. Zo creëert u draagvlak en enthousiasme, dat doorwerkt naar de leerlingen.
3. Laat stages aansluiten bij de wensen van stagebieders én de belevingswereld van leerlingen. En geef ruimte aan eigen initiatief.
4. Zorg voor duidelijke afspraken over het benaderen van stagebieders. Zo weten leerlingen wat er wordt verwacht van hen en worden stagebieders niet overspoeld met vragen.
5. Zorg voor één vaste coördinator en contactpersoon, zodat stagebieders en de stagemakelaar weten waar ze terecht kunnen met stageplekken en vragen.
6. Vraag de stagemakelaar de samenwerking te coördineren.
7. Schakel vanaf het begin ouders in. Dit werkt stimulerend en zij hebben vaak goede ideeën.
8. Denk goed na over de voorbereiding en begeleiding van leerlingen en maak hierover afspraken binnen de school en met stagebieders.
9. Zorg voor reflectie op de stages en evalueer de stages met alle betrokken partijen.
10. Zorg dat de maatschappelijke stage goed is ingebed in het curriculum.

Meer informatie?

Kijk op www.maatschappelijkestage.nl of bel de MaS Tiplijn: 079-323 2444.

COLOFON

Januari 2011, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Maatschappelijke stage - Informatie voor scholen is een uitgave van de directie Voortgezet Onderwijs van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Concept: CPS en Movisie

Redactie en realisatie: Sabel Communicatie, Den Haag

Vormgeving: Axis Media-ontwerpers, Enschede

Druk: vijfkeerberlouw, Rijswijk

Maatschappelijke stage is een project van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en wordt mede mogelijk gemaakt door Movisie en CPS.